

EVROPSKA KONVENCIJA O KRAJINI

Preambula

Države članice Sveta Evrope, podpisnice te konvencije, ki

upoštevajo, da je cilj Sveta Evrope, da med svojimi članicami doseže večjo enotnost za zaščito in uresničevanje idealov in načel, ki so njihova skupna dediščina, in da se ta cilj doseže predvsem s sporazumi na gospodarskem in družbenem področju;

želijo doseči trajnostni razvoj, ki temelji na uravnoteženem in skladnem odnosu med družbenimi potrebami, gospodarstvom in okoljem;

ugotavljajo, da je krajina pomemben del javnega interesa na kulturnem, ekološkem, okoljskem in družbenem področju in je hkrati ugoden vir za gospodarsko dejavnost, katerega varstvo, upravljanje in načrtovanje lahko prispevajo k ustvarjanju delovnih mest;

se zavedajo, da krajina prispeva k oblikovanju lokalnih kultur in da je temeljna sestavina evropske naravne in kulturne dediščine, ki prispeva k človekovi blaginji in utrjevanju evropske prepoznavnosti;

priznavajo, da je krajina za ljudi kjer koli pomemben del kakovosti življenja: v mestnih okoljih in na podeželju, na degradiranih območjih ter tudi na območjih visoke kakovosti, na območjih, ki se priznavajo za izjemno lepa, in na vsakdanjih območjih;

ugotavljajo, da razvoj kmetijstva, gozdarstva, proizvodnih postopkov v industriji in rudarstvu ter regionalnega načrtovanja, urbanizma, prometa, infrastrukture, turizma in rekreacije ter širše, spremembe v svetovnem gospodarstvu pogosto pospešujejo spreminjanje krajin;

želijo izpolniti željo javnosti, da bi uživala visokokakovostne krajine in igrala dejavno vlogo pri razvoju krajin;

so prepričane, da je krajina ključna sestavina človekove in družbene blaginje in da njeno varstvo, upravljanje in načrtovanje pomenijo pravice in obveznosti vsakogar;

upoštevajo veljavna pravna besedila na mednarodni ravni na področju varstva in upravljanja naravne in kulturne dediščine, regionalnega in prostorskega načrtovanja, lokalne samouprave in čezmejnega sodelovanja, predvsem Konvencije o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (Bern, 19. september 1979), Konvencije o varstvu evropske stavbne dediščine (Granada, 3. oktober 1985), Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine (spremenjena) (La Valletta, 16. januar 1992), Evropske okvirne konvencije o čezmejnem sodelovanju med lokalnimi skupnostmi ali oblastmi (Madrid, 21. maj 1980) in dodatnih protokolov k njej, Evropske listine o lokalni samoupravi (Strasbourg, 15. oktober 1985),

Konvencije o biološki raznovrstnosti (Rio de Janeiro, 5. junij 1992), Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Pariz, 16. november 1972) in Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (Aarhus, 25. junij 1998);

priznavajo, da sta kakovost in pestrost evropskih krajin skupen vir in da si je treba skupaj prizadevati za njegovo varstvo, upravljanje in načrtovanje;

želiyo zagotoviti nov instrument, ki bo namenjen izključno varstvu, upravljanju in načrtovanju vseh krajin v Evropi,

so se dogovorile:

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen – Pomen izrazov

V konvenciji:

- a) izraz »krajina« pomeni območje, kot ga zaznavajo ljudje in katerega značilnosti so plod delovanja in medsebojnega vplivanja naravnih in/ali človeških dejavnikov;
- b) izraz »krajinska politika« pomeni izražanje splošnih načel, strategij in smernic pristojnih organov z javnimi pooblastili, na podlagi katerih se lahko sprejemajo posebni ukrepi za varstvo, upravljanje in načrtovanje krajin;
- c) izraz »cilji kakovosti krajine« za posamezno krajino pomeni, da pristojni organi z javnimi pooblastili izoblikujejo hotenja, ki jih javnost izraža v zvezi z značilnostmi krajine v svojem okolju;
- d) izraz »varstvo krajine« pomeni ukrepe za ohranjanje in vzdrževanje pomembnih ali značilnih lastnosti krajine; utemeljeni so z dediščinskimi vrednotami krajine, ki izhajajo iz njene naravne oblikovitosti in/ali človekove dejavnosti;
- e) izraz »upravljanje krajine« pomeni delovanje z vidika trajnostnega razvoja, ki naj zagotovi redno vzdrževanje krajine in usmerjanje ter usklajevanje sprememb, ki jih prinašajo družbeni, gospodarski in okoljski procesi;
- f) izraz »načrtovanje krajine« pomeni odločno, v prihodnost usmerjeno delovanje, zato da izboljšamo, obnovljamo ali ustvarjamo krajine.

2. člen – Področje uporabe

Ob upoštevanju določb 15. člena se ta konvencija uporablja za celotno ozemlje pogodbenic in vključuje naravna, podeželska, mestna in primestna območja. Vključuje

kopenska in morska območja ter celinske vode. Nanaša se na krajine, ki jih lahko štejemo za izjemne, ter tudi običajne ali degradirane krajine.

3. člen – Cilji

Cilji te konvencije so spodbujati varstvo, upravljanje in načrtovanje krajine ter vzpostaviti evropsko sodelovanje pri reševanju vprašanj, povezanih z njo.

II. POGLAVJE – NACIONALNI UKREPI

4. člen – Delitev pristojnosti

Vsaka pogodbenica izvaja to konvencijo, predvsem 5. in 6. člen, na podlagi svoje lastne delitve pooblastil, v skladu s svojimi ustavnimi načeli in upravno ureditvijo ter ob upoštevanju načela subsidiarnosti in Evropske listine o lokalni samoupravi. Vsaka pogodbenica izvajanje te konvencije uskladi s svojimi lastnimi politikami, ne da bi pri tem odstopala od določb te konvencije.

5. člen – Splošni ukrepi

Vsaka pogodbenica se zavezuje:

- a) da bo krajine zakonsko priznala kot bistveno sestavino človekovega okolja, kot izraz raznovrstnosti skupne kulturne in naravne dediščine ljudi ter temelj njihove istovetnosti;
- b) da bo oblikovala in izvajala krajinsko politiko, katere cilji so varstvo, upravljanje in načrtovanje krajine na podlagi sprejemanja posebnih ukrepov, navedenih v 6. členu;
- c) da bo določila postopke za sodelovanje javnosti, lokalnih in regionalnih skupnosti ter drugih zainteresiranih strani pri opredeljevanju in izvajanju krajinske politike, navedene v odstavku b zgoraj;
- d) da bo krajino vključila v svojo politiko regionalnega in urbanističnega načrtovanja ter v svojo kulturno, okoljevarstveno, kmetijsko, socialno in gospodarsko politiko in tudi v vse druge politike, ki lahko neposredno ali posredno vplivajo na krajino.

6. člen – Posebni ukrepi

A. Ozaveščanje

Vsaka pogodbenica se zavezuje, da bo civilno družbo, zasebne organizacije in javne organe ozaveščala o vrednotah krajine, njeni vlogi in spreminjanju.

B. Izobraževanje in vzgoja

Vsaka pogodbenica se zavezuje, da bo spodbujala:

- a) izobraževanje strokovnjakov za vrednotenje krajine in opravljanje nalog;
- b) multidisciplinarne izobraževalne programe na področju politike, varstva, upravljanja in načrtovanja krajine, ki so namenjeni strokovnjakom v zasebnem in javnem sektorju ter ustreznim združenjem;
- c) programe v šolah in na univerzah, ki po ustreznih tematskih področjih obravnavajo vrednote, ki jih pripisujemo krajini, in vprašanja, povezana z njenim varstvom, upravljanjem in načrtovanjem.

C. Prepoznavanje in vrednotenje

1. Vsaka pogodbenica se ob dejavni udeležbi zainteresiranih strani, kot je določeno v točki c 5. člena, in zato da bi se izboljšalo poznavanje njenih krajin, zavezuje:

- a) i) da bo na svojem celotnem ozemlju prepoznala svoje krajine;
- ii) da bo analizirala njihove lastnosti in pritiske ter obremenitve, ki spreminjajo krajine;
- iii) da bo spremljala spremembe;
- b) da bo tako prepoznane krajine ovrednotila ob upoštevanju posebnih vrednot, ki jim jih pripisujejo zainteresirane strani in prebivalstvo.

2. Pogodbenice bodo postopke prepoznavanja in vrednotenja usmerjale na podlagi izmenjav izkušenj in metodologij, organiziranih na evropski ravni v skladu z 8. členom.

D. Cilji kakovosti krajine

Vsaka pogodbenica se zavezuje, da bo določila cilje kakovosti za prepoznane in ovrednotene krajine, in to po posvetovanju z javnostjo v skladu s točko c 5. člena.

E. Izvajanje

Da bi uveljavila krajinsko politiko, se vsaka pogodbenica zavezuje, da bo uvedla instrumente, katerih cilj je varstvo, upravljanje in/ali načrtovanje krajine.

III. POGLAVJE – EVROPSKO SODELOVANJE

7. člen – Mednarodne politike in programi

Pogodbenice se zavezujejo, da bodo skupaj razpravljale o krajinski razsežnosti mednarodnih politik in programov in da bodo, kadar je to primerno, priporočile, da se krajina obravnava v njih.

8. člen – Medsebojna pomoč in izmenjava informacij

Pogodbenice se zavezujejo, da bodo sodelovale, zato da bodo izboljšale učinkovitost ukrepov, sprejetih na podlagi drugih členov te konvencije, in predvsem:

- a) da si bodo zagotavljale strokovno in znanstveno pomoč v krajinskih zadevah z zbiranjem in izmenjavo izkušenj ter izsledkov raziskovalnih projektov;
- b) da bodo spodbujale izmenjavo krajinskih strokovnjakov, predvsem zaradi izobraževanja in obveščanja;
- c) da si bodo izmenjevale informacije o vseh zadevah iz določb te konvencije.

9. člen – Čezmejne krajine

Pogodbenice spodbujajo čezmejno sodelovanje na lokalni in regionalni ravni in tam, kjer je to potrebno, pripravljajo in izvajajo skupne krajinske programe.

10. člen – Spremljanje izvajanja konvencije

1. Odbor ministrov Sveta Evrope imenuje obstoječe odbore strokovnjakov, ustanovljene v skladu s 17. členom statuta Sveta Evrope, za odgovorne, da spremljajo izvajanje konvencije.
2. Generalni sekretar Sveta Evrope po vsakem sestanku odborov strokovnjakov pošlje Odboru ministrov poročilo o opravljenem delu in izvajanju konvencije.
3. Odbori strokovnjakov predlagajo Odboru ministrov merila za podeljevanje nagrade Sveta Evrope za krajino in pravila, ki urejajo podelitev te nagrade.

11. člen – Nagrada Sveta Evrope za krajino

1. Nagrada Sveta Evrope za krajino je priznanje, ki se lahko podeli lokalnim ali regionalnim skupnostim in njihovim združenjem, ki so kot del krajinske politike države pogodbenice k tej konvenciji uveljavili politiko ali ukrepe za varstvo, upravljanje in/ali načrtovanje njihove krajine, pri čemer so se ti ukrepi in politika izkazali kot trajno učinkoviti in so tako lahko zgled drugim teritorialnim skupnostim v Evropi. Priznanje se lahko podeli tudi nevladnim organizacijam, ki so se posebej izkazale pri varstvu, upravljanju ali načrtovanju krajine.
2. Pogodbenice pošljejo vloge za podelitev nagrade Sveta Evrope za krajino odborom strokovnjakov, omenjenim v 10. členu. Kandidirajo lahko tudi čezmejne lokalne in regionalne skupnosti ter njihova združenja, ki posamezno krajino skupaj upravljajo.
3. Na predlog odborov strokovnjakov, omenjenih v 10. členu, Odbor ministrov določi in objavi merila za podelitev nagrade Sveta Evrope za krajino, sprejme ustrezen pravilnik in podeli nagrado.

4. Cilj nagrade Sveta Evrope za krajino je nagrajence spodbuditi, da zagotavljajo trajno varstvo, upravljanje in/ali načrtovanje zadevnih krajinskih območij.

IV. POGLAVJE – KONČNE DOLOČBE

12. člen – Razmerja do drugih dokumentov

Določbe te konvencije ne posegajo v strožje določbe o varstvu, upravljanju in načrtovanju krajine, ki jih vsebujejo drugi sedanji ali prihodnji nacionalni ali mednarodni dokumenti.

13. člen – Podpis, ratifikacija in začetek veljavnosti

1. Ta konvencija je na voljo za podpis državam članicam Sveta Evrope. Se ratificira, sprejme ali odobri. Listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi se deponirajo pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.

2. Konvencija začne veljati prvi dan v mesecu po poteku treh mesecev po datumu, ko se je deset držav članic Sveta Evrope strinjalo, da jih konvencija zavezuje v skladu z določbami prejšnjega odstavka.

3. Za državo podpisnico, ki se kasneje strinja s tem, da jo konvencija zavezuje, ta začne veljati prvi dan meseca po poteku treh mesecev po datumu, ko je bila deponirana listina o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi.

14. člen – Pristop

1. Po začetku veljavnosti te konvencije lahko Odbor ministrov Sveta Evrope Evropsko skupnost in katero koli evropsko državo, ki ni članica Sveta Evrope, povabi, da pristopi h konvenciji z večinskim sklepom, kot to določa točka d 20. člena statuta Sveta Evrope, in s soglasnim sklepom držav pogodbenic, ki imajo pravico zasedati v Odboru ministrov.

2. Za države, ki pristopijo, ali Evropsko skupnost, če pristopi, začne ta konvencija veljati prvi dan meseca po poteku treh mesecev po datumu deponiranja listine pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.

15. člen – Ozemlje uporabe

1. Vsaka država ali Evropska skupnost lahko ob podpisu ali deponiranju svoje listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu navede ozemlje ali ozemlja, na katerih se konvencija uporablja.

2. Vsaka pogodbenica lahko kadar koli pozneje z izjavo, ki jo pošlje generalnemu sekretarju Sveta Evrope, uporabo te konvencije razširi še na katero koli drugo ozemlje, ki ga navede v izjavi. Za tako ozemlje začne konvencija veljati prvi dan po poteku treh mesecev po datumu, ko je generalni sekretar prejel izjavo.

3. Izjava, poslana v skladu s prejšnjima odstavkoma, se v zvezi s katerim koli ozemljem, navedenim v taki izjavi, lahko umakne na podlagi uradnega obvestila, poslanega generalnemu sekretarju. Tak umik začne veljati prvi dan meseca po poteku treh mesecev po datumu, ko je generalni sekretar prejel uradno obvestilo.

16. člen – Odpoved

1. Vsaka pogodbenica lahko to konvencijo kadar koli odpove z uradnim obvestilom, poslanim generalnemu sekretarju Sveta Evrope.
2. Taka odpoved začne veljati prvi dan meseca po poteku treh mesecev po datumu, ko je generalni sekretar prejel uradno obvestilo.

17. člen – Spremembe

1. Vsaka pogodbenica ali odbori strokovnjakov, navedeni v 10. členu, lahko predlagajo spremembe te konvencije.
2. Vsak predlog spremembe se uradno sporoči generalnemu sekretarju Sveta Evrope, ki ga sporoči državam članicam Sveta Evrope, drugim pogodbenicam in evropskim državam, ki niso članice, so pa bile povabljene, da k tej konvenciji pristopijo v skladu z določbami 14. člena.
3. Odbori strokovnjakov, navedeni v 10. členu, preučijo vsako predlagano spremembo in besedilo, ki ga je sprejela tričetrtinska večina predstavnikov pogodbenic, predložijo v sprejetje Odboru ministrov. Ko ga Odbor ministrov sprejme z večino glasov, določeno v točki d 20. člena statuta Sveta Evrope, in ga s soglasnim sklepom sprejmejo države pogodbenice, ki imajo pravico zasedati v Odboru ministrov, se besedilo pošlje v sprejetje pogodbenicam.
4. Za pogodbenice, ki so spremembo sprejele, ta začne veljati prvi dan meseca po poteku treh mesecev po datumu, ko so tri države članice Sveta Evrope generalnega sekretarja obvestile, da so jo sprejele. Za pogodbenice, ki sprejmejo spremembo pozneje, te začnejo veljati prvi dan meseca po poteku treh mesecev po datumu, ko so navedene pogodbenice generalnega sekretarja obvestile o svojem sprejetju spremembe.

18. člen – Uradna obvestila

Generalni sekretar Sveta Evrope uradno obvesti države članice Sveta Evrope, države ali Evropsko skupnost, ki so pristopile k tej konvenciji, o:

- a) vsakem podpisu;
- b) deponiranju listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu;
- c) vsakem datumu začetka veljavnosti te konvencije v skladu s 13., 14. in 15. členom;
- d) vsaki izjavi, poslani po 15. členu;
- e) vsaki odpovedi, poslani po 16. členu;

- f) vsakem predlogu spremembe, vsaki spremembi, sprejeti po 17. členu, in datumu, ko sprememba začne veljati;
- g) vsakem drugem aktu, uradnem obvestilu, informaciji ali sporočilu v zvezi s to konvencijo.

Da bi to potrdili, so podpisani, ki so za to pravilno pooblaščen, podpisali to konvencijo. Sestavljeno v Firencah 20. oktobra 2000 v angleškem in francoskem jeziku, pri čemer sta obe besedili enako verodostojni, v enem izvodu, ki je deponiran v arhivu Sveta Evrope. Generalni sekretar Sveta Evrope overjena izvoda izroči vsaki državi članici Sveta Evrope in kateri koli državi ali Evropski skupnosti, povabljeni, da pristopi k tej konvenciji.

3. člen

Za izvajanje konvencije skrbi Ministrstvo za okolje, prostor in energijo.

4. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

Št. 801-07/03-9/1

Ljubljana, dne 15. julija 2003

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
Borut Pahor l.